

NELUȚA ANGHEL

LITERATURA ROMÂNĂ
Modele de compuneri

GHID DE PREGĂTIRE
PENTRU EVALUAREA NAȚIONALĂ
CLASA A VIII-A

Cuprins

Argument.....	4
I. Opera lirică.....	5
I.1. Pastelul.....	21
I.2. Doina populară/ cultă.....	25
II. Moduri de expunere.....	33
II.1. Descrierea literară.....	34
II.1,1 Descrierea literară de tip tablou.....	34
II.1,2 Descrierea literară de tip portret.....	35
III. Opera populară.....	37
IV. Opera epică.....	39
IV. 1. Rezumatul unei opere epice.....	40
IV.2. Personajul literar.....	42
IV.3. Schița.....	45
IV.4. Fabula.....	51
IV.5. Balada populară/cultă.....	54
IV.6. Basmul.....	62
IV.7. Nuvela.....	69
IV.8. Romanul.....	75
V. Opera dramatică.....	78
V.1. Comedia.....	84

Să ne reamintim!

Definiție: Opera lirică este opera în care autorul își exprimă în mod direct gândurile, ideile și sentimentele, cu ajutorul limbajului figurat și al elementelor de versificație.

Caracteristici: - exprimă în mod direct gânduri, idei și sentimente;

- sunt prezente: - eul liric

- limbajul figurat

- elementele de versificație

Compuneri posibile:

I. a. Text studiat:

1. Demonstrează într-o compunere de 15-25 de rânduri că o operă literară studiată de tine la clasă este operă lirică.

În compunerea ta trebuie:

- să menționezi patru trăsături ale operei lirice;
- să ilustrezi cele patru trăsături în textul dat;
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței;
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate;

Text studiat: „Dorința”, de Mihai Eminescu (manualul de Limba și literatura română, clasa a VIII-a, autor Marin Iancu, editura Corint)

DORINȚA

de Mihai Eminescu

Vino-n codru la isvorul
Care tremură pe prund,
Unde prispa cea de brazde
Crengi plecate o ascund.

Și în brațele-mi întinse
Să alergi, pe piept să-mi cazi,
Să-ți desprind din creștet vălul,
Să-l ridic de pe obraz.

Pe genunchii mei ședea-vei
Vom fi singuri-singurei,
Iar în păr, înfiorate,
Or să-ti cadă flori de tei.

Fruntea albă-n părul galben
Pe-al meu braț încet s-o culci,
Lăsând pradă gurii mele
Ale tale buze dulci.

Vom visa un vis ferice,
Îngâna-ne-vor c-un cânt
Singuratece isvoare,
Blânda batere de vânt.

Adormind de armonia
Codrului bătut de gânduri,
Flori de tei deasupra noastră
Or să cadă rânduri-rânduri.

Demonstrație

Opera lirică studiată de mine la clasă este „Dorința”, de Mihai Eminescu. Această operă literară aparține genului liric, deoarece prezintă trăsăturile acestui gen literar: exprimă în mod direct gânduri, idei, sentimente și sunt prezente eul liric, limbajul figurat și elementele de versificație.

Titlul sugerează dorința intensă de împlinire prin iubire, în mijlocul naturii ocrotitoare.

În cele șase strofe ale poeziei sunt exprimate **în mod direct** sentimentul de nerăbdare a eului liric, aflat în ipostaza unui tânăr îndrăgostit, de a-și întâlni iubita („Vino-n codru la isvorul/ Care tremură pe prund”; „Și în brațele-mi întinse/ Să alergi, pe piept să-mi cazi”) și sentimentul de fericire, izvorât din imaginea împlinirii visului de iubire („Vom visa un vis ferice/ Vom fi singuri-singurei”). Sentimentele exprimate sunt prezentate în deplină concordanță cu natura protectoare, cuprinsă și ea de emoția îndrăgostiților: „[...] isvorul/care tremură pe prund”; „Iar în păr, înfiorate, /O să-ți cadă flori de tei”.

Eul liric este concretizat în text prin pronume, adjective pronominale și verbe de persoana I singular: “Și în brațele-mi întinse”; “Pe genunchii mei ședea-vei”; “Să-ți desprind din creștet vălul”. Întâlnim și persoana a II-a singular, deoarece poezia este concepută ca o adresare directă către iubită (“Vino-n codru la isvorul”; “Să alergi, pe piept să-mi cazi”), dar și persoana I plural, care desemnează cuplul : “Vom visa un vis ferice”, sugerând împlinirea visului de iubire.

Limbajul figurat este alcătuit din epitete (“Fruntea albă-n părul galben”; “Ale tale buze dulci”; “Blânda batere de vânt”), repetiții (“Vom fi singuri-singurei”; “Or să cadă rânduri-rânduri”), enumerații (“Să alergi, pe piept să-mi cazi”), personificări (“Vino-n codru la isvorul/Care tremură pe prund”; “Îngâna-ne-vor c-un cânt/Singuratece isvoare/ Blânda batere de vânt”). Epitetele au rolul de a contura portretul iubitei („Fruntea albă-n părul galben”, buze dulci”), subliniindu-i frumusețea și gingășia, iar personificarea umanizează natura, făcând-o părtașă la emoția și fericirea îndrăgostiților. Aceste figuri de stil intră în componența unor imagini artistice vizuale și auditive deosebit de plastice, atât vizuale, cât și auditive (“Iar în păr înfiorate/ Or să-ți cadă flori de tei.”; “Îngâna-ne-vor c-un cânt/ Singuratece isvoare/ Blânda batere de vânt”).

Rima încrucișată și **măsura** versurilor de 7-8 silabe conferă textului o muzicalitate aparte, în deplină concordanță cu conținutul liric.

În concluzie, întrunind toate aceste caracteristici, „Dorința”, de Mihai Eminescu, este operă lirică.

Text studiat: „Lacul”, de Mihai Eminescu (manualul de Limba și literatura română, clasa a VIII-a, autori Alexandru Crișan, Sofia Dobra, Florentina Sâmișăian, editura Humanitas Educațional)

LACUL

de Mihai Eminescu

Lacul codrilor albastru
Nuferi galbeni îl încarcă;
Tresărind în cercuri albe,
El cutremură o barcă.

Și eu trec de-a lung de maluri,
Parc-ascult și parc-aștept
Ea din trestii să răsară
Și să-mi cadă lin pe piept;

Să sărim în luntrea mică,
Îngânați de glas de ape,

Și să scap din mână cârma,
Și lopețile să-mi scape;

Să plutim cuprinși de farmec
Sub lumina blândeii lune –
Vântu-n trestii lin foșnească,
Unduioasa apă sune!

Dar nu vine... singuratic
În zadar aștept și sufăr
Lângă lacul cel albastru
Încărcat cu flori de nufăr.

Demonstrație

Opera lirică studiată de mine la clasă este „Lacul”, de Mihai Eminescu. Această operă literară aparține genului liric, deoarece prezintă trăsăturile acestuia: exprimă în mod direct gânduri, idei și sentimente, prin intermediul eului liric, al limbajului figurat și al elementelor de versificație.

Titlul este dat de un element al naturii personificate, desemnând un loc de o frumusețe aproape nepământească „Lacul codrilor albastru/ Nuferi galbeni îl încarcă”.

În cele cinci strofe ale poeziei sunt exprimate **în mod direct** sentimentul de nerăbdare a eului liric, aflat în ipostaza unui tânăr îndrăgostit, de a-și întâlni iubita (“Iar eu trec de-a lung de maluri/ Parc-ascult și parc-aștept/ Ea din trestii să răsară/ Și să-mi cadă lin pe piept”) și sentimentul de tristețe amară, izvorâtă din imaginea neîmplinirii visului de iubire (“Dar nu vine...singuratic/ În zadar aștept și sufăr/ Lângă lacul cel albastru/Încărcat cu flori de nufăr”).

Sentimentele exprimate sunt prezentate în deplină concordanță cu natura protectoare, cuprinsă și ea de emoția îndrăgostitului: ”Lacul [...] /Tresărind în cercuri albe”; ”Îngânați de glas de ape”; ”Vântu-n trestii lin foșnească/ Unduioasa apă sune”.

Eul liric, aflat în ipostaza unui îndrăgostit, nerăbdător să-și întâlnească iubita și întristat de absența acesteia, este prezent în text prin pronume și verbe de persoana I singular: “Și eu trec de-a lung de maluri/Parc-ascult și parc-aștept”; „În zadar suspîn și sufăr”. Întâlnim și persoana I plural, care desemnează cuplul : “Să sărim în luntre mică”, ”Să plutim cuprinși de farmec”, sugerând împlinirea visului de iubire, dorința arzătoare, care nu se concretizează în plan real.

Limbajul figurat este alcătuit din epitete (“Lacul codrilor albastru”; ”Nuferi galbeni îl încarcă”; ”unduioasa apă”), repetiții (“Parc-ascult și parc-aștept”), enumerații (“Și să scap din mână cârma/Și lopețile să-mi scape”), personificări (“Îngânați de glas de ape”; ”). Epitetele au rolul de a evidenția frumusețea de basm a cadrului natural, iar personificarea umanizează natura, făcând-o părtaşă la emoția și fericirea îndrăgostiților. Aceste figuri de stil intră în componența unor imagini artistice vizuale și auditive, de o mare expresivitate..

Rima încrucișată și **măsura** versurilor de 8 silabe conferă textului o muzicalitate aparte, în deplină concordanță cu conținutul liric.

În concluzie, prezentând toate aceste caracteristici, „Lacul”, de Mihai Eminescu, este operă lirică.

I. b. Text la prima vedere

- Text suport 1:

Din lada mirosind a molii și-a parfum
a scos o rochie din tinerețea ei bunică.
Subțire-i și ușoară ca un fum,
de parcă-ar fi țesută din nimica.

Ce trist foșnește crinolina de mătase,
volanele i se destramă și se taie,
și-n loc de raze, siluete grațioase,
din alte vremi, dansează prin odaie.

Revede balul cel dintâi bătrâna,
își recunoaște rochia de fată
și-i tremură pe-atlazul rece mâna
de-nduioșare mută-nfiorată.

Și cum își pleacă fruntea tot mai tare
i-așa de gârbovă bunică-n vechiul șal...
Ce s-a făcut frumoasa dansatoare
care-a plutit în rochie de bal?

Picioarele ușoare și micuțe,
și ochii, și surâsul strălucit,
în trupul gârbovitei bunicuțe
cum, oare, pe vecie de-au murit?

Și mi-au răspuns mătasurile moarte,
sau poate chiar bătrâna-n vechiul șal
nu, n-au murit, dansează mai departe
mereu în alte rochii, primul bal.

(Magda Isanos, "Rochia")

✓ Compuneri posibile:

1. Demonstrează într-o compunere de 15-25 rânduri că textul dat este operă lirică.

În compunerea ta trebuie:

- să menționezi două trăsături ale operei lirice;
- să ilustrezi cele două trăsături în textul dat;
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate;

Demonstrație

Opera literară "Rochia", de Magda Isanos, este operă lirică. deoarece prezintă următoarele caracteristici, specifice genului liric: **exprimă în mod direct gânduri, idei, sentimente și sunt prezente eul liric, limbajul figurat și elementele de versificație.**

Titlul este sugestiv pentru conținutul liric. Este alcătuit dintr-un substantive simplu, comun și se referă la un obiect de vestimentație elegant, simbol al frumuseții și al strălucirii.

Fiind opera lirică, sunt **exprimate în mod direct** sentimente de nostalgie față de tinerețe ("Ce s-a făcut frumoasa dansatoare / care-a plutit în rochie de bal?") și de regret și tristețe, izvorâte din imposibilitatea eului liric de a se întoarce în timp ("Picioarele ușoare și micuțe,/ și ochii, și surâsul strălucit,/ în trupul gârbovitei bunicuțe/ cum, oare, pe vecie de-au murit?").

Eul liric este prezent în text în ipostaza unei tinere care asistă la emoția bunicii sale, în timp ce aceasta, revăzându-și "rochia de fată" re trăiește strălucirea și farmecul primului bal: "Și mi-au răspuns mătasurile moarte/ sau poate chiar bătrâna-n vechiul șal".

Limbaajul figurat, ca marcă a exprimării directe, este alcătuit din: epitete (“siluete grățioase”; “surâsul strălucit”), comparații (“Subțire-i și ușoară ca un fum/ de parcă-ar fi țesută din nimica”); enumerații (“Picioarele ușoare și micuțe/ și ochii, și surâsul strălucit”), interogații retorice (“Ce s-a făcut frumoasa dansatoare/ care-a plutit în rochie de bal?”; “în trupul gârbovitei bunicuțe/ cum, oare, pe vecie de-au murit?”). Epitetele și comparațiile au rolul de a evidenția frumusețea și eleganța rochiei ca simbol al tinereții, al frumuseții și al strălucirii. La baza poeziei stă însă antiteza dintre “frumoasa dansatoare/ care-a plutit în rochie de bal” și “gârbova bunică-n vechiul șal”, care accentuează sentimentul de tristețe, izvorât din constatarea amară că timpul trece implacabil, lăsând urme adânci pe chipul omului.

Rima încrucișată și **măsura** versurilor de 10-11-12 silabe conferă textului o muzicalitate nostalgică, în deplină concordanță cu ideile și sentimentele exprimate.

În concluzie, “Rochia”, de Magda Isanos este operă lirică.

2. Redactează o compunere de 15-25 rânduri, în care să prezinți semnificația titlului poeziei “Rochia”, de Magda Isanos, prin raportare la conținutul textului citat.

În compunerea ta trebuie:

- să ilustrezi relația dintre titlu și conținutul textului liric;
- să evidențiezi două mijloace artistice prin care este susținută ideea sugerată de titlu;
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței;
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate;

Semnificația titlului poeziei “Rochia”, de Magda Isanos

Titlul poeziei “Rochia” este sugestiv pentru conținutul liric al acesteia. **Este alcătuit** dintr-un substantiv simplu comun, articulat hotărât și denumește un obiect de îmbrăcăminte, care exprimă eleganță și frumusețe.

Între titlu și text există o relație strânsă, deoarece, în cele șase strofe ale poeziei, este descrisă o rochie “subțire și ușoară ca un fum/ de parcă-ar fi țesută din nimica”, care o face pe “gârbova bunică” să re trăiască emoția și strălucirea primului bal: “și-n loc de raze, siluete grățioase,/ din alte vremi, dansează prin odaie”; “nu, n-au murit, dansează mai departe/ mereu în alte rochii primul bal”.

De asemenea, **cuvântul din titlu este repetat în text**, ca un leitmotiv al tinereții, simbol al frumuseții și al strălucirii: “a scos o rochie din tinerețea ei bunică”; “își recunoaște rochia de fată”; “care-a plutit în rochia de bal?”; “mereu în alte rochii, primul bal. ”sau este **sugerat prin alte cuvinte din aceeași sferă lexicală**: *crinolina, volanele, atlazul, bal, mătășurile*.

Ideea sugerată de titlu este evidențiată în text prin epitete (“siluete grățioase”; “surâsul strălucit”), **comparații** (“Subțire-i și ușoară ca un fum/ de parcă-ar fi țesută din nimica”); **enumerații** (“Picioarele ușoare și micuțe/ și ochii, și surâsul strălucit”), **interogații retorice** (“Ce s-a făcut frumoasa dansatoare/ care-a plutit în rochie de bal?”; “în trupul gârbovitei bunicuțe/ cum, oare, pe vecie de-au murit?”).

Epitetele și comparațiile au **rolul** de a evidenția frumusețea și eleganța rochiei, ca simbol al tinereții, al strălucirii și al frumuseții. La baza poeziei stă însă antiteza dintre “frumoasa dansatoare/ care-a plutit în rochie de bal” și “gârbova bunică-n vechiul șal”, figură

de stil care accentuează sentimentul de tristețe, izvorât din constatarea amară că timpul trece implacabil, lăsând urme adânci pe chipul omului.

În concluzie, între titlu și text există o relație strânsă, substantivul din titlu fiind un simbol al tinereții, al frumuseții, al eleganței și al strălucirii, a căror nostalgie o trăiește eul liric.

3. Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre semnificațiile sau despre mesajul textului citat.

În compunerea ta trebuie:

- să formulezi opinia ta despre semnificația/ mesajul textului;
- să formulezi două argumente (enunțate și susținute);
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate;

Opinia mea despre mesajul/semnificațiile textului

Eu cred că textul citat, fiind liric, exprimă în mod direct sentimentele de nostalgie și de regret ale eului liric, după tinerețea pierdută pentru totdeauna.

În primul rând, este descrisă o frumoasă rochie de bal, simbol al strălucirii și al eleganței, atribute ale tinereții: "Din lada mirosind a molii și-a parfum/ a scos o rochie din tinerețea ei bunica./Subțire-i și ușoară ca un fum,/de parcă-ar fi țesută din nimica". Rochia îi permite "gârbovei bunicuțe" să re trăiască un moment magic din tinerețea sa, primul bal: "și-n loc de raze, siluete grațioase,/din alte vremi, dansează prin odaie.; "Revede balul cel dintâi bătrâna/își recunoaște rochia de fată"; "Picioarele ușoare și micuțe,/ și ochii, și surâsul strălucit".

În al doilea rând, în antiteză cu imaginea "frumoasei dansatoare/ care-a plutit în rochia de bal", există imaginea "gârbovei bunici în vechiul șal", expresie a scurgerii implacabile a timpului, care lasă urme adânci pe chipul omului trecător prin viață: "Picioarele ușoare și micuțe/ Și ochii, și surâsul strălucit/ În trupul gârbovei bunicuțe/ Cum, oare, pe vecie de-au murit?"

Sentimentele exprimate sunt de nostalgie după anii minunați ai tinereții ("Ce s-a făcut frumoasa dansatoare"/ Care-a plutit în rochie de bal?") și de tristețe și regret față de trecerea implacabilă a timpului neiertător ("Ce trist foșnește crinolina de mătase/ Volanele i se destramă și se taie").

În concluzie, textul citat exprimă în mod direct sentimente de nostalgie după tinerețe, fiind o meditație amară pe tema trecerii timpului.

4. Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre concordanța dintre forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta.

În compunerea ta trebuie:

- să formulezi opinia ta despre concordanța dintre forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta;
- să formulezi două argumente (enunțate și susținute);
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate;

Opinia mea despre concordanța dintre forma grafică și ideea transmisă de poezie

Eu cred că între forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta există o relație strânsă.

În primul rând, fiind operă lirică, în care sunt exprimate în mod direct sentimentele eului liric, poezia este structurată în versuri, grupate în strofe, fiecare strofă ilustrând o idee poetică.

Astfel, avem imaginea rochiei diafane “subțire și ușoară ca un fum/ de parcă-ar fi țesută din nimica”, retrăirea emoției și strălucirii primului bal (“Și-loc de raze, siluete grațioase/ Din alte vremi, dansează prin odaie”), nostalgia după anii tinereții (“Revede balul cel dintâi bătrâna/ își recunoaște rochia de fată/ și-i tremură pe-atlazul rece mâna/ de-nduioșare multă-nfiorată. „), tristețea și regretul față de trecerea implacabilă a timpului neiertător (“Picioarele ușoare și micuțe,/ și ochii, și surâsul strălucit,/ în trupul gârbovitei bunicuțe/cum, oare, pe vecie de-au murit?”), ideea retrăirii trecutului prin amintiri (“nu, n-au murit, dansează mai departe/ mereu în alte rochii, primul bal.”)

În al doilea rând, deși strofele sunt egale ca număr de versuri, măsura acestora este variabilă, cele lungi (de 12 silabe) alternând cu cele scurte (de 10 silabe). Remarcăm și faptul că nu toate versurile încep cu literă mare, ca în poezia tradițională, textul dobândind astfel profunzime în exprimarea ideilor poetice.

Ultima strofă reprezintă o concluzie a discursului liric, registrul afectiv devenind mai optimist, eul liric ajungând la concluzia că, deși trecutul nu se mai întoarce niciodată, poate fi retrăit la infinit în amintire: “Și mi-au răspuns mătasurile moarte,/ sau poate chiar bătrâna-n vechiul șal/ nu, n-au murit, dansează mai departe/ mereu în alte rochii, primul bal.”

În concluzie, între forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta, există o relație strânsă.

5. Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre rolul procedeelor de expresivitate artistică în textul dat.

În compunerea ta trebuie:

- să formulezi opinia ta despre rolul procedeelor de expresivitate în textul dat;
- să formulezi două argumente (enunțate și susținute);
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate;

Opinia mea despre rolul procedeelor de expresivitate

Eu cred că procedeele de expresivitate au rolul de a evidenția ideile poetice și sentimentele exprimate în text, într-un mod expresiv.

În primul rând, poeta apelează la o gamă variată de figuri de stil: epitete (“siluete grațioase”; ”surâsul strălucit”; ”frumoasa dansatoare”; ”mătasurile moarte” ;”trist foșnește”; ”atlazul rece”; ” gârbovitei bunicuțe”), comparații (“Subțire-i și ușoară ca un fum/ de parcă-ar fi țesută din nimica”); enumerații (“Picioarele ușoare și micuțe/ și ochii, și surâsul strălucit”),

interogații retorice (“Ce s-a făcut frumoasa dansatoare/ care-a plutit în rochie de bal?”; “în trupul gârbovitei bunicuțe/ cum, oare, pe vecie de-au murit?”), inversiuni (“trist foșnește”; “frumoasa dansatoare”; “gârbovitei bunicuțe”), antiteză (“rochia de fată/bunica”; “frumoasa dansatoare/gârbova bunică”; “tinerețea ei /bătrâna”).

În al doilea rând, fiecare dintre aceste figuri de stil are un rol în evidențierea ideilor poetice și transmiterea mesajului. Epitetele și comparațiile subliniază frumusețea și eleganța “rochiei de fată” și strălucirea “frumoasei dansatoare”, atribute ale tinereții. Enumerațiile conturează portretul tinerei fete, punând în lumină grația și frumusețea acesteia, în antiteză cu mișcările greoaie ale “gârbovei bunicuțe”. Interogațiile retorice exprimă nostalgia după tinerețea apusă pentru totdeauna și tristețea izvorâtă din constatarea amară că timpul este neiertător cu omul.

În concluzie, procedeele de expresivitate au rolul de a transmite mesajul textului, evidențiind ideile poetice și sentimentele inspirate de acestea, poezia fiind o meditație pe tema trecerii timpului.

4. Redactează o compunere de 15-25 rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre rolul elementelor de versificație ale poeziei în transmiterea mesajului poetic.

În compunerea ta trebuie:

- să formulezi opinia ta despre rolul elementelor de versificație în transmiterea mesajului poetic;
- să formulezi două argumente (enunțate și susținute);
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate;

Opinia despre rolul elementelor de versificație

Eu cred că elementele de versificație au un rol important în transmiterea mesajului poetic.

În primul rând, textul, fiind liric, este organizat în versuri și în strofe. Remarcăm faptul că poeta a optat pentru tradiționalul catren, fragmentul citat cuprinzând șase strofe a câte patru versuri, fiecare grupaj reprezentând o idee poetică bine delimitată: imaginea rochiei “subțire și ușoară ca un fum”, simbol al tinereții (strofa I); retrăirea emoției primului bal (strofele a II-a și a III-a); portretul “frumoasei dansatoare” realizat în antiteză cu cel al “gârbovitei bunicuțe” (strofele a IV-a și a V-a), ideea posibilității retrăirii trecutului în amintire: “nu, n-au murit, dansează mai departe/ mereu în alte rochii, primul bal” (ultima strofă).

În al doilea rând, deși organizarea strofelor este una tradițională, măsura versurilor este variabilă (12-10-11), ca în poezia modernă. De asemenea, nu toate versurile încep cu literă mare, ca în poezia clasică, poeta marcând cu majuscule începutul unei idei poetice, nu al unui vers:

„Din lada mirosind a molii și-a parfum
a scos o rochie din tinerețea ei bunica.
Subțire-i și ușoară ca un fum,
de parcă-ar fi țesută din nimica.”

„Revede balul cel dintâi bătrâna
își recunoaște rochia de fată
și-i tremură pe-atlazul rece mâna
de-nduioșare multă-nfiorată.”

Astfel, poezia dobândește profunzime în exprimarea ideilor poetice, fără a sacrifica nici muzicalitatea care, la rândul său, este în deplină concordanță cu conținutul liric, când tristă și nostalgică (în primele cinci strofe: "Picioarele ușoare și micuțe,/și ochii, și surâsul strălucit,/în trupul gârbovitei bunicuțe/cum, oare, pe vecie de-au murit?"), când optimistă (ultima strofă: "nu, n-au murit, dansează mai departe/ mereu în alte rochii, primul bal."

În concluzie, elementele de versificație au rolul de a evidenția ideile poetice și sentimentele textului citat.

5. Redactează o compunere de 15-25 de rânduri, în care să-ți exprimi opinia despre rolul modurilor de expunere, în transmiterea mesajului poetic.

În compunerea ta trebuie:

- să formulezi opinia ta despre rolul modurilor de expunere în transmiterea mesajului poetic;
- să formulezi două argumente (enunțate și susținute);
- să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate;
- să te înscrii în limitele de spațiu indicate;

Opinia mea despre rolul modurilor de expunere

Eu cred că modurile de expunere prezente în text, descrierea și monologul liric, au un rol important în transmiterea mesajului operei citate.

În primul rând, descrierea este folosită pentru a prezenta o frumoasă rochie de bal, "Subțire-i și ușoară ca un fum,/ de parc-ar fi țesută din nimica", simbol al tinereții, al strălucirii și al eleganței. Prezentarea rochiei "de fată", "din alte vremi" se realizează cu ajutorul figurilor de stil ca: epitețe ("subțire și ușoară", "trist foșnește", "atlasul rece"), comparații ("ușoară ca un fum/ de parc-ar fi țesută din nimica"), enumerații ("volanele i se destramă și se taie"). Tot cu ajutorul descrierii este prezentată și "frumoasa dansatoare/care-a plutit în rochia de bal", cu "picioarele ușoare și micuțe", cu "surâsul strălucit", în antiteză cu "gârbova bunicuță" în "vechiul șal", subliniindu-se astfel efectul dezastruos al înaintării în vârstă, poezia fiind o meditație pe tema trecerii timpului.

Monologul liric evidențiază sentimentele de amărăciune, de nostalgie și de tristețe, izvorâte din constatarea amară că timpul este neiertător cu omul: "Ce s-a făcut frumoasa dansatoare/care-a plutit în rochie de bal?"; "în trupul gârbovitei bunicuțe/cum, oare, pe vecie de-au murit?". În ultima strofă registrul afectiv se schimbă, tonul devenind mai optimist, deoarece trecutul plin de strălucire se poate re trăi în amintire la infinit: "nu, n-au murit, dansează mai departe/mereu în alte rochii, primul bal."

În concluzie, modurile de expunere prezente în text, descrierea și monologul liric, au rolul de a evidenția ideile poetice și sentimentele.